

V Štrasburgu 22. 11. 2016
COM(2016) 739 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Ďalšie kroky smerom k udržateľnej budúcnosti Európy

Európske opatrenia zamerané na udržateľnosť

{SWD(2016) 390 final}

1. ÚVOD: ZÁVÄZOK EÚ DOSIAHNUŤ TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Trvalo udržateľný rozvoj je už dlho v centre európskeho projektu. V zmluvách EÚ sa uznávajú jeho hospodárske, sociálne a environmentálne rozmery, o ktoré by sa malo spoločne usilovať. EÚ sa zaviazala k rozvoju, ktorý pokrýva potreby súčasnosti bez toho, aby oslaboval schopnosť budúcich generácií uspokojovať svoje vlastné potreby. Dôstojný život pre všetkých v medziach limitov tejto planéty, v ktorom sú ekonomická prosperita a efektívnosť, mierumilovné spoločnosti, sociálna inklúzia a environmentálna zodpovednosť základom trvalo udržateľného rozvoja.

Európske spoločnosti v súčasnosti stále čelia mnohým výzvam v oblasti udržateľnosti od nezamestnanosti mladých ľudí, starnúcej populácie, zmeny klímy, až po znečisťovanie životného prostredia, udržateľnú energetiku a migráciu. Súčasnú výzvu musíme riešiť a pripraviť sa na budúcnosť, reagovať na tempo a zložitosť celosvetových zmien a potrieb rastúcej svetovej populácie. Na zachovanie európskeho sociálneho modelu a sociálnej súdržnosti je nevyhnutné investovať do našich mladých ľudí, posilniť inkluzívny a udržateľný rast, riešiť nerovnosti a dobre riadiť migráciu. Realizácia zodpovedných fiškálnych politík a vykonávanie reforiem na posilnenie udržateľnosti našich systémov zdravotnej starostlivosti a dôchodkov. Na zachovanie nášho prírodného kapitálu je nevyhnutné urýchlenie prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, ktoré je odolné proti zmenám klímy, efektívne využívanie zdrojov a obehové hospodárstvo. Na to, aby sa tieto výzvy zmenili na príležitosti pre nové podniky a nové pracovné miesta, je potrebná výrazná účasť na výskume a inováciách.

EÚ má silnú východiskovú pozíciu a skúsenosti, vysokú úroveň hospodárskeho rozvoja, sociálnu súdržnosť, demokratické spoločnosti a záväzok dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj, ktorý je pevne zakotvený v európskych zmluvách¹. V Zmluve o Európskej únii² sa vyžaduje, aby Únia zabezpečila vzájomný súlad medzi rôznymi oblasťami svojej vonkajšej činnosti a medzi nimi a ostatnými politikami.

Za súčasnej Komisie sa trvalo udržateľný rozvoj stáva súčasťou kľúčových prierezových projektov, ako aj sektorových politík a iniciatív. V minulosti bola stratégia EÚ pre trvalo udržateľný rozvoj spustená v roku 2001³, upravená v roku 2006⁴ a revidovaná v roku 2009⁵. Od roku 2010 bol trvalo udržateľný rozvoj zahrnutý do stratégie Európa 2020⁶, potvrdený súčasnou Komisiou a založený na vzdelávaní a inovácii („inteligentný“), nízkouhlíkových emisiách, odolnosti proti zmene klímy a vplyve na životné prostredie („udržateľný“) a tvorbe pracovných miest a znižovaní chudoby („inkluzívny“).

1.1. Program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 a ciele trvalo udržateľného rozvoja

Rok 2015 bol pre trvalo udržateľný rozvoj na celom svete rozhodujúcim. Svetoví lídri dňa 25. septembra 2015 na 70. zasadnutí Valného zhromaždenia OSN prijali nový globálny rámec

¹ Článok 3 ods. 5 a článok 21 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ).

² Článok 21 ods. 3 druhý pododsek Zmluvy o Európskej únii.

³ KOM/2001/0264 konečné znenie.

⁴ Európska rada DOC 10917/06.

⁵ KOM(2009) 400 konečné znenie.

⁶ KOM(2010) 2020 konečné znenie.

udržateľného rozvoja: program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 (ďalej len „program 2030“)⁷, ktorého základom sú ciele trvalo udržateľného rozvoja (ďalej len „Ciele“). V tom istom roku boli takisto prijaté Parížska dohoda o zmene klímy (COP21)⁸, akčný program z Addis Abeby⁹, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou programu 2030 a rámec pre znižovanie rizika katastrof zo Sendai¹⁰.

EÚ zohrala kľúčovú úlohu pri formovaní globálneho programu 2030, ktorý je plne v súlade s európskou víziou a ktorý sa teraz stal celosvetovou koncepciou pre trvalo udržateľný rozvoj. Program 2030 predstavuje záväzok do roku 2030 na odstránenie chudoby a dosiahnutie udržateľného rozvoja na celom svete a zabezpečenie toho, aby nebol nikto z tejto iniciatívy vynechaný. Sedemnást' cieľov trvalo udržateľného rozvoja a 169 s nimi súvisiacich cieľov majú globálny charakter, sú všeobecne uplatniteľné a sú navzájom prepojené. Všetky krajiny, rozvinuté i rozvojové, majú spoločnú zodpovednosť za dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Program 2030 zahŕňa vyváženým spôsobom všetky tri rozmery trvalo udržateľného rozvoja (hospodársky, sociálny a environmentálny) a po prvýkrát odráža medzinárodný konsenzus, že je nielen potrebné usilovať o mier, bezpečnosť, spravodlivosť pre všetkých a sociálne začlenenie, ale že tieto oblasti sa navzájom posilňujú.

Program 2030 je založený na globálnom partnerstve zahŕňajúcom všetky zainteresované strany a vyžaduje si mobilizáciu všetkých prostriedkov vykonávania a účinný mechanizmus monitorovania a kontroly na zabezpečenie pokroku a zodpovednosti. Sedemnást' cieľov udržateľného rozvoja predstavuje kvalitatívne a kvantitatívne ciele na nasledujúcich 15 rokov, ktoré nám umožnia, aby sme sa pripravili na budúcnosť a usilovali sa o zabezpečenie ľudskej dôstojnosti, stability, zdravej planéty, spravodlivých a odolných spoločností a prosperujúcich ekonomík. Pomáhajú riadiť proces konvergencie medzi členskými štátmi, v rámci spoločností a so zvyškom sveta.

1.2 Ďalšie kroky smerom k udržateľnej európskej budúcnosti

Európska únia je plne odhodlaná byť priekopníkom pri vykonávaní programu 2030 a cieľov udržateľného rozvoja spolu so svojimi členskými štátmi v súlade so zásadou subsidiarity. Program 2030 bude ďalej posilňovať spoločný prístup medzi vonkajšou činnosťou EÚ a jej ostatnými politikami a súdržnosť medzi finančnými nástrojmi EÚ.

Odpoveď EÚ na program 2030 bude zahŕňať dve pracovné oblasti. Prvá pracovná oblasť, uvedená v tomto oznámení, sa týka plného začlenenia cieľov trvalo udržateľného rozvoja do európskeho rámca politík a súčasných priorít Komisie, posúdenia súčasnej situácie a identifikácie najdôležitejších problémov súvisiacich s udržateľnosťou. Druhá oblasť sa bude zaoberať ďalším rozpracovaním našej dlhodobej vízie a zameraním sektorových politík po roku 2020 a prípravou na dlhodobé plnenie cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Nový viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2020 takisto presmeruje príspevky z rozpočtu EÚ smerom k dosahovaniu dlhodobých cieľov EÚ.

⁷ Rezolúcia BR OSN A/RES/70/1.

⁸ Rozhodnutie OSN -/CP.21, prijatie Parížskej dohody.

⁹ Rezolúcia BR OSN A/RES/69/313.

¹⁰ Prijatý v japonskom Sendai, dňa 18. marca 2015 na tretej Svetovej konferencii OSN o znižovaní rizika katastrof.

2. EURÓPSKA REAKCIA NA PROGRAM 2030

Program 2030 je príležitosťou na to, aby EÚ pevne zakotvila svoje strategické smerovanie v rámci globálneho úsilia vybudovať udržateľnú budúcnosť, ktorú Únia tvorí spoločne so svojimi partnermi. Ciele trvalo udržateľného rozvoja sú už naplánované prostredníctvom mnohých politík EÚ a stali sa súčasťou všetkých desiatich priorít Komisie.

2.1. Mapovanie európskych politík prispievajúcich k plneniu cieľov trvalo udržateľného rozvoja

Úplný prehľad o tom, ako európske politiky a iniciatívy prispievajú k cieľom trvalo udržateľného rozvoja v rámci EÚ, ako aj prostredníctvom vonkajšej činnosti EÚ, je uvedený v pracovnom dokumente útvarov Komisie sprevádzajúcom toto oznámenie. Najvýznamnejšie opatrenia, ktoré Európske únia realizuje, sú zhrnuté pre každý zo 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

Z tohto mapovania vyplynulo, že súčasné politiky EÚ sa zaoberajú všetkými 17 cieľmi. Stratégia Európa 2020 zohráva dôležitú úlohu pri riešení niektorých cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Napriek tomu, že Európa môže poukázať na dobré výsledky a dosiahnutý pokrok pri plnení všetkých cieľov, aby sa program 2030 mohol do roku 2030 realizovať v plnej miere, bude si to vyžadovať dôraznejšie vykonávanie a ďalšie ciele opatrenia vo všetkých oblastiach.

Nástroje používané pri plnení jednotlivých cieľov trvalo udržateľného rozvoja takisto závisia od rozdelenia zodpovednosti medzi EÚ a členskými štátmi.

K vybraným hlavným opatreniam, ktoré prispievajú k plneniu cieľov udržateľného rozvoja v rámci EÚ patria:

Pokiaľ ide o Cieľ 1 („Odstrániť chudobu vo všetkých podobách a všade“), v súlade so zásadou subsidiarity je internou úlohou Európskej únie v prvom rade podporiť členské štáty v boji proti chudobe, pomôcť im dosiahnuť hlavný cieľ spojený s chudobou, stanovený v stratégii Európy 2020 v súvislosti s negatívnym vplyvom krízy na dosahovanie pokroku pri plnení tohto cieľa.

Pokiaľ ide o Cieľ 2 („Odstrániť hlad, dosiahnuť potravinovú bezpečnosť a lepšiu výživu a podporovať udržateľné poľnohospodárstvo“), reformovaná spoločná poľnohospodárska politika (SPP) má tri ciele, ktoré sú aj naďalej veľmi závažné a patria k prioritným bodom programu: životaschopná výroba potravín, udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a opatrenia proti zmene klímy a vyvážený územný rozvoj. Podobne, cieľom reformovanej spoločnej rybárskej politiky je prispievať k udržateľnému potravinovému dodávateľskému reťazcu prostredníctvom udržateľných rybolovných a akvakultúrnych činností. Prostredníctvom Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby podporuje EÚ aktivity členských štátov zamerané na zabezpečenie dostatočného množstva bezpečných a výživných potravín pre sociálne najslabšie skupiny ľudí. Tieto politiky sú doplnené výskumnými a inovačnými iniciatívami v oblasti potravinovej a výživovej bezpečnosti, ako napríklad FOOD 2030.

Pokiaľ ide o Cieľ 3 („Zabezpečiť zdravý život a podporovať blahobyt pre všetkých v každom veku“), EÚ dopĺňa opatrenia členských štátov prostredníctvom právnych predpisov a iných iniciatív týkajúcich sa verejného zdravia, systémov zdravotníctva, ako aj zdravotných

problémov v spojitosti so životným prostredím (vrátane kvality ovzdušia, chemických látok a odpadu). Zdravie je dôležité pre blaho ľudí a formovanie trvalo udržateľného hospodárstva, keďže je kľúčovým prvkom pri zlepšovaní účasti na trhu práce a produktivity¹¹. Komisia bude pomáhať členským štátom, aby dosiahli ciele trvalo udržateľného rozvoja, najmä zníženie úmrtnosti v dôsledku chronických ochorení, zabezpečovanie kvalitnej zdravotnej starostlivosti, posilnenie kapacity zabrániť celosvetovému ohrozeniu zdravia a zvládnuť ho (vrátane antimikrobiálnej rezistencie), zastavenie HIV/AIDS a tuberkulózy (a znížením hepatitídy), a realizáciu Rámcového dohovoru o kontrole tabaku.

Pokiaľ ide o Cieľ 4 („Zabezpečiť inkluzívne a spravodlivé kvalitné vzdelávanie a podporovať možnosti celoživotného vzdelávania pre všetkých“), EÚ stanovila hlavné ciele stratégie Európa 2020 týkajúce sa predčasného ukončenia školskej dochádzky a osôb s ukončeným terciárnym vzdelaním. Prostredníctvom programu pre zručnosti a strategického rámca pre vzdelávanie a odbornú prípravu do roku 2020 pre partnerské učenie a výmenu a programu Erasmus+ EÚ zameriava svoje úsilie na aktívnu podporu členských štátov pri zlepšovaní kvality vzdelávania a odbornej prípravy, aby sa zabezpečili príležitosti pre mladých ľudí.

Pokiaľ ide o Cieľ 5 („Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilňovať postavenie všetkých žien a dievčiat“), od samého začiatku európskej integrácie je rodová rovnosť zakotvená v politickom a právnom rámci EÚ a ďalej sa vypracúvajú nové politiky na to, aby sa riešili pretrvávajúce rodové nerovnosti. Cieľ 10 („Zmenšiť rozdiely medzi krajinami a v rámci nich“) stojí takisto v centre sociálnej agendy a politiky súdržnosti EÚ.

Ochrana životného prostredia je kľúčovým prvkom pre kvalitu života súčasných a budúcich generácií. Významným rozmerom viacerých cieľov trvalo udržateľného rozvoja je životné prostredie a platí to aj v prípade Cieľa 6 („Zabezpečiť dostupnosť vody, udržateľné hospodárenie s vodou a sanitáciu pre všetkých“), Cieľa 14 („Zachovať a udržateľne využívať oceány, moria a morské zdroje na účely trvalo udržateľného rozvoja“) a Cieľa 15: („Chrániť, obnoviť a presadzovať trvalo udržateľné využívanie suchozemských ekosystémov, udržateľne hospodáriť s lesmi, bojovať proti dezertifikácii a zastaviť a zvrátiť degradáciu pôdy a zastaviť stratu biodiverzity“). K zlepšeniam životného prostredia v Európe za posledné desaťročia došlo v dôsledku právnych predpisov EÚ, ktoré poskytujú vysokú úroveň ochrany v takých oblastiach, akými je kvalita vody a ochrana prírody. Smernice o vtákoch a biotopoch ochraňujú ekosystémy a rozšírenie sústavy chránených území Natura 2000 na úroveň 18 % územia EÚ predstavuje významným pokrok. Na dosiahnutie cieľov EÚ týkajúcich sa zastavenia straty biodiverzity do roku 2020 a obnovy najmenej 15 % zdegradovaných ekosystémov je však potrebné vyvinúť ďalšie úsilie. Aj keď boli európske populácie rýb negatívne zasiahnuté nadmerným výlovom, viaceré populácie rýb sa teraz obnovujú vďaka spoločnej rybárskej politike, ktorá vychádza z opatrení založených na vedeckých poznatkoch. V nedávno prijatom spoločnom oznámení o medzinárodnej správe oceánov¹² sú uvedené opatrenia zamerané na zaistenie bezpečných a čistých oceánov, spravovaných udržateľným spôsobom.

Napriek tomu, že EÚ ešte stále čelí viacerým výzvam v oblasti prírodného kapitálu, čoraz viac dopĺňa legislatívne prístupy inými politikami, ktoré majú zaistiť splnenie Cieľa 12

¹¹ Pripravovaná publikácia „Prehľad o zdraví OECD/EÚ: Európa 2016“ ukazuje, že hoci očakávaná dĺžka života v EÚ sa od začiatku 90-tych rokov predĺžila v priemere o 7 rokov, v prípade zdravého životného štýlu nebol v mnohých krajinách EÚ zaznamenaný žiadny pokrok.

¹² JOIN(2016) 49 final.

(„Zabezpečiť udržateľné modely spotreby a výroby“). V tomto prípade majú opatrenia zamerané na efektívne využívanie zdrojov a obehové hospodárstvo za cieľ oddeliť ekonomický rast od využívania zdrojov a zhoršovania životného prostredia. Udržateľná spotreba si bude takisto vyžadovať spotrebiteľské politiky, ktoré zvyšujú informovanosť spotrebiteľov a umožnia im informovane sa rozhodnúť, a tým prispieť k trvalej udržateľnosti.

V oblasti energetiky a klímy – Cieľ 7 („Zabezpečiť prístup k dostupnej, spoľahlivej, udržateľnej a modernej energii pre všetkých“) a Cieľ 13 („Naliehavo prijať opatrenia na boj proti zmene klímy a jej vplyvom“) – si EÚ stanovila ambiciózne ciele, ktoré chce dosiahnuť do roku 2030, aby sa znížili emisie skleníkových plynov, zlepšila sa energetická efektívnosť a zvýšil sa podiel energie z obnoviteľných zdrojov. Navyše existuje aj politický záväzok venovať aspoň 20 % rozpočtu EÚ na opatrenia v oblasti klímy. Európska komisia už navrhovala, ako znížiť emisie skleníkových plynov vo všetkých odvetviach hospodárstva¹³, a pripravuje sa súbor iniciatív na podporu prechodu k ekologickej energetike. Tento súbor bude zameraný na zabezpečenie energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie vzhľadom na realizáciu energetickej únie, a najmä rámca politík na rok 2030 v oblasti klímy a energetiky. Napomôže to zvýšenie rastu a zamestnanosti a okamžitú zmenu v reálnej politike.

Zo socioekonomickej stránky cieľom iniciatívy Európa 2020: stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu je 75 % zamestnanosť osôb vo veku 20 – 64 rokov, ktorá by pomohla pri plnení Cieľa 8 („Podporovať stabilný, inkluzívny a udržateľný hospodársky rast, plnú a produktívnu zamestnanosť a dôstojnú prácu pre všetkých“). V rokoch 2015 a 2016 sa upevnilo oživenie na trhu práce a pozitívne výsledky boli zaznamenané v prípade väčšiny ukazovateľov. Miera zamestnanosti (20 – 64 ročných) sa v EÚ zvýšila o 0,9 percentuálneho bodu v roku 2015 a naďalej stúpala až na 71,1 % v druhom štvrtroku 2016, čím prekročila úroveň pred hospodárskou krízou, ktorá bola v roku 2008 na 70,3 % (na ročnej báze)¹⁴. Napriek klesajúcemu trendu sú rozdiely medzi tržmi práce jednotlivých členských štátov v porovnaní s obdobím pred krízou aj naďalej značné a výzvy týkajúce sa nezamestnanosti mladých a nezamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím naďalej pretrvávajú vo viacerých členských štátoch.

V rámci Cieľa 9 („Vybudovať odolnú infraštruktúru, presadzovať inkluzívnu a udržateľnú industrializáciu a podporovať inovácie“) zahŕňa Investičný plán pre Európu strategické investície v kľúčových oblastiach, akými sú infraštruktúra, výskum a inovácie, ako aj rizikové financovanie pre malé podniky. Európske štrukturálne a investičné fondy¹⁵ takisto zahŕňajú investície do infraštruktúry a výskumu a inovácií. Nástroj Spájame Európu poskytuje financovanie pre odolné siete a infraštruktúry v oblasti dopravy, telekomunikácií a energetiky. Výskum a inovácie, základ vykonávania takmer všetkých cieľov trvalo udržateľného rozvoja, sú financované prostredníctvom rámcového programu pre výskum a inovácie (Horizont 2020). Podľa európskeho prehľadu inovácie za rok 2016 EÚ má ešte stále značný náskok, pokiaľ ide o výsledky, v porovnaní s mnohými inými aktérmi a výzvou zostáva si túto pozíciu udržať.

¹³ COM(2016) 500.

¹⁴ Eurostat.

¹⁵ Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF): tri fondy politiky súdržnosti [t. j. Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Kohézny fond, Európsky sociálny fond (ESF)], Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) a Európsky námorný a rybársky fond (ENRF).

Pokiaľ ide o Cieľ 11 („Dosiagnuť, aby boli mestá a ľudské sídla inkluzívne, bezpečné, pružné a udržateľné“), mestá EÚ na čele so Štokholmom, Viedňou, Londýnom, Frankfurtom a Hamburgom, sú piatimi z ôsmich najviac udržateľných miest¹⁶. Program pre mestské životné prostredie v Európskej únii je spoločným úsilím Komisie, členských štátov a európskych miest o posilnenie mestského rozmeru v európskych a národných politikách. V súlade s novou mestskou agendou OSN posilňuje EÚ odolnosť mestského prostredia prostredníctvom predchádzania katastrofám a rizikám spojených s klímou. Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike v EÚ je iniciatíva na miestnej a regionálnej úrovni určená na riešenie zmiernenia zmeny klímy integrovaným spôsobom a prispôsobenie sa tejto skutočnosti, ako aj na zabezpečenie prístupu k bezpečnej, udržateľnej a cenovo dostupnej energii.

Pokiaľ ide o Cieľ 16 („Podporovať mierumilovnú a inkluzívnu spoločnosť v záujme trvalo udržateľného rozvoja, zabezpečiť prístup k spravodlivosti pre všetkých a vytvoriť účinné, zodpovedné a inkluzívne inštitúcie na všetkých úrovniach“), súčasné politiky a právne predpisy EÚ obsahujú veľký počet základných princípov zakotvených v Zmluve o Európskej únii a Charte základných práv Európskej únie a presahujú rámec cieľov formulovaných v ciele trvalo udržateľného rozvoja 16.

V rámci Cieľa 17 („Posilniť prostriedky vykonávania a oživiť globálne partnerstvo pre udržateľný rozvoj“) bude Európska komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi pracovať na realizácii programu prostredníctvom zavádzania podporných politík, mobilizácie primeraných finančných prostriedkov zo všetkých zdrojov, nevynímajúc súkromný sektor, budovania kapacít, prostredníctvom podpory vedy, technológií a inovácií, obchodu, zabezpečenia súdržnosti politík a formovania partnerstiev na posilnenie plnenia cieľov. Stratégia „Obchod pre všetkých“¹⁷ prijatá hneď po prijatí programu OSN 2030, zaväzuje EÚ k zodpovednej obchodnej a investičnej politike ako nástroju implementácie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ktorá prispieva k zvyšovaniu zamestnanosti, udržateľnému hospodárskemu rastu a investovaniu v Európe a mimo nej.

Okrem toho viacero finančných nástrojov EÚ dopĺňa európske politiky a činnosti a horizontálnym spôsobom prispieva k cieľom udržateľného rozvoja. Napríklad politika súdržnosti – prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov – je hlavnou investičnou politikou EÚ, ktorej cieľom je dosiahnuť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť znižovaním rozdielov medzi úrovňami rozvoja jednotlivých regiónov. K stratégii Európa 2020 a k pokrývaniu rôznych potrieb rozvoja vo všetkých regiónoch EÚ prispieva sumou 350 miliárd EUR na obdobie 2014 – 2020. Projekty v oblasti udržateľného rozvoja financuje taktiež prierezový rámcový program EÚ pre výskum a inovácie, Horizont 2020. Európska únia zabezpečuje rôznymi spôsobmi synergie medzi finančnými nástrojmi a politikami.

2.2. Prínos 10 priorít Európskej komisie k programu 2030

Politický program súčasnej Komisie sa zameriava na zamestnanosť, rast, spravodlivosť a demokratickú zmenu, nadväzuje na diskusie s Európskym parlamentom a inšpiruje sa Európskou radou a jej „Strategickým programom pre Úniu v časoch zmien“. Desať priorít programu sa zaoberá kľúčovými výzvami pre Európu. Mnohé z cieľov udržateľného rozvoja sú úzko prepojené s týmito výzvami a cieľmi Komisie v rámci uvedených desiatich priorít.

¹⁶ Arcadis, Index udržateľných miest 2016 (2016).

¹⁷ COM(2015) 497 final.

V nižšie uvedenom oddiele sa uvádzajú základné synergie medzi desiatimi prioritami a cieľmi trvalo udržateľného rozvoja. Využitie v plnom rozsahu týchto synergií medzi cieľmi trvalo udržateľného rozvoja a najdôležitejšími prioritami Komisie garantuje silnú politickú zodpovednosť a zabráni tomu, aby k uskutočneniu týchto cieľov trvalo udržateľného rozvoja došlo v politickom vákuu.

Ďalej sa oddiel 2.3 zaoberá najdôležitejšími záväzkami v rámci vonkajšej činnosti EÚ a zahŕňa prioritu 6 o obchode a prioritu 9 o silnejšom globálnom aktérovi.

Základom práce v rámci “Priority 1. Ďalšie posilnenie zamestnanosti, rastu a investícií“ je priamo plnenie rôznych cieľov trvalo udržateľného rozvoja a riešenie kľúčových výziev, ktorým Európa čelí.

Od celosvetovej hospodárskej a finančnej krízy trpí EÚ vysokou nezamestnanosťou, nízkymi investíciami a nedostatočnou konkurencieschopnosťou. Chudoba a nerovnosť naďalej vyvolávajú znepokojenie. Európsky sociálny model nebude v budúcnosti udržateľný, ak zostane rast na súčasnej úrovni. V starnúcej spoločnosti (v EÚ sa v súčasnosti počítajú v priemere dve aktívne osoby na jednu neaktívnu)¹⁸ sa budú dôchodkové záväzky výrazne zvyšovať¹⁹, pričom miera nezamestnanosti mladých ľudí je stále vysoká.

Z tohto dôvodu bolo prioritou číslo jedna od začiatku činnosti tejto Komisie posilnenie zamestnanosti, rastu a investícií. Úspechy Európy v oblasti sociálno-ekonomického vývoja za posledných 60 rokov sa musia ďalej rozvíjať prostredníctvom udržateľnej tvorby pracovných miest, aby sa vytvorili príležitosti pre budúce generácie a zlepšili sa sociálne výsledky, pokiaľ ide o znižovanie chudoby a nerovnosti. Toto zabezpečí dlhodobú konkurencieschopnosť Európy v celosvetovom hospodárstve a zároveň zachovanie európskeho spôsobu života.

V celosvetovom konkurenčnom prostredí, kde by EÚ nemala konkurovať v oblasti nízkych platiev, sú investície do kvalitného **vzdelávania a odbornej prípravy (Cieľ 4)** a mladých ľudí kľúčové pre udržateľný a inkluzívny rast. Hlavné kompetencie prináležia členským štátom, ale na ich podporu musí byť plne využitý potenciál všetkých nástrojov na úrovni EÚ, akými sú napríklad Erasmus + a politika súdržnosti. Prosperita a spôsob života Európy spočíva v jej najväčšej hodnote: jej populácii. Celkovo sa v EÚ investície do vzdelávania v rokoch 2010 až 2014 znížili o 2,5 %²⁰. Inteligentné investície, ktoré zvyšujú kvalitu zručností a posilňujú výkonnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy, majú zásadný význam. Budúci rok sa bude Komisia zaoberať modernizáciou vzdelávania, kvalitou učňovskej prípravy a lepším prehľadom o situácii absolventov. Posilní sa systém záruky pre mladých ľudí ako nástroja na investovanie do mladých ľudí, ich zručností a ich profesijných začiatkov.

Za pomoci **Investičného plánu pre Európu**²¹ (napr. **Ciele 8, 9, 12, 13**) by sa mali do roku 2020 prostredníctvom Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI) mobilizovať dodatočné investície do reálneho hospodárstva vo výške 500 miliárd EUR. Investovanie do niekoľkých

¹⁸ Eurostat.

¹⁹ Správa o starnutí obyvateľstva 2015: Hospodárske a rozpočtové prognózy pre 28 členských štátov EÚ (2013 – 2060).

²⁰ Monitor vzdelávania a odbornej prípravy 2016.

²¹ COM(2014) 903 final.

strategických odvetví akými sú vzdelávanie, zdravotná starostlivosť, voda, energetika, doprava a iné infraštruktúry, priemysel a poľnohospodárstvo, a podpora iniciatív orientovaných na budúcnosť, akými sú obnoviteľné zdroje energie, obehové hospodárstvo a zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na ňu, tvoria dôležitú súčasť úspechu prvej etapy EFSI. Pre druhú fázu EFSI 2.0²² navrhla Komisia kvantitatívny cieľ (40 %) pre ciele projekty v oblasti zmeny klímy. Podporné činnosti na najvyššej úrovni podporia návrhy orientované na budúcnosť, a to nielen na dosiahnutie cieľov v súvislosti s klímou, ale aj na zabezpečenie rozsiahlejších projektov v oblasti udržateľného rastu. Okrem toho uľahčí nový návrh zosúladiť s ostatnými hlavnými zdrojmi financovania, akými sú napríklad európske štrukturálne a investičné fondy, na podporu udržateľného rastu vo viacerých sektoroch v celej EÚ.

Obehové hospodárstvo (Ciele 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15) ponúka transformačný program s významným potenciálom pre tvorbu nových pracovných miest a hospodársky rast a podnecuje udržateľné mechanizmy spotreby a výroby. Dôraz na efektívne využívanie zdrojov a minimalizáciu odpadu v kontexte rapidného úbytku zdrojov v celosvetovom meradle dáva EÚ konkurenčnú výhodu a podporuje inovácie. Vytvárajú sa tak pracovné príležitosti na miestnej úrovni pre všetky úrovne zručností a k vytváraniu príležitostí na sociálnu integráciu. Prechod na obehové hospodárstvo dáva Európe šancu modernizovať svoje hospodárstvo, aby bolo z dlhodobého hľadiska životaschopnejšie, ekologické a konkurencieschopné. Obehové hospodárstvo takisto prispieva k nižšej úrovni emisií oxidu uhličitého a k úsporám energie, ako aj k zníženiu znečistenia ovzdušia, pôdy a vody. Realizácia akčného plánu pre obehové hospodárstvo z roku 2015 je i naďalej jednou z prvoradých úloh Komisie, ako bolo potvrdené v pracovnom programe na rok 2017.

Rámec monitorovania pre obehové hospodárstvo v Európe bude vypracovaný v roku 2017. Aby sa zvýšili investície do obehového hospodárstva, bude vytvorená platforma na podporu financovania obehového hospodárstva. Ďalšou iniciatívou bude v roku 2017 komplexná stratégia pre plasty s cieľom zlepšiť hospodárnosť, kvalitu a využívanie recyklácie plastov, ako aj opätovné použitie a zníženie úniku (mikro)plastov do životného prostredia. Európskemu priemyslu to pomôže vyvinúť plasty budúcnosti, ktoré budú menej závislé od fosílnych palív a ponúknu riešenia pre znižovanie celosvetového **znečisťovania morí (Cieľ 14)**. Na podporu bezpečného opätovného využívania vyčistenej odpadovej vody budú stanovené minimálne požiadavky pre opätovne využívanú vodu (**Cieľ 6**). Opatrenia týkajúce sa udržateľných potravinových systémov a predchádzania **plytvaniu potravinami (Cieľ 12)** budú zahrnuté do platformy EÚ pre potravinové straty a plytvanie potravinami, aby sa podporil cieľ OSN znížiť objem potravinového odpadu na jedného obyvateľa do roku 2030 na polovicu. Pripravujú sa ciele opatrenia na uľahčenie darovania potravín a bezpečné používanie potravín nevhodných pre ľudskú spotrebu na výrobu krmív, ako aj účinnejšieho označovania dátumu spotreby.

Vykonávanie **acquis EÚ v oblasti životného prostredia (Ciele 6, 14, 15)** je aj naďalej nevyhnutné, aby sa dosiahla dlhodobá udržateľnosť, a neoddeliteľne súvisí s rozsiahlejšími hospodárskymi a spoločenskými výzvami. Tak ako sa zdôrazňuje v 7. environmentálnom akčnom programe, zachovanie a zlepšovanie našich prírodných zdrojov má zásadný význam pre naše hospodárske odvetvia, aby mohli poskytovať svoje služby, napr. pre poľnohospodárstvo, rybárstvo alebo energetiku. Komisia posilní monitorovanie pokroku dosiahnutého v plnení environmentálnych cieľov prostredníctvom preskúmania vykonávania právnych predpisov

²² COM(2016) 581 final.

v oblasti životného prostredia a začne iniciatívy na zjednodušenie podávania správ o životnom prostredí, uľahčí prístup k spravodlivosti a podporí dodržiavanie právnych predpisov o životnom prostredí v členských štátoch (**Cieľ 17**).

Polnohospodárstvo (Cieľ 2) zohráva zásadnú úlohu v programe 2030 a v akejkoľvek trvalo udržateľnej budúcnosti, keďže je vnútorne prepojené s takými otázkami, ako je zamestnanosť, potraviny, ovzdušie, zmena klímy, voda, pôda a biodiverzita (**Ciele 8, 12, 6, 13 a 15**). Komisia bude preto pokračovať v práci a viesť rozsiahle konzultácie o zjednodušení a modernizácii spoločnej poľnohospodárskej politiky s cieľom maximalizovať svoj prínos k desiatim prioritám Komisie a k cieľom trvalo udržateľného rozvoja.

V rámci realizácie „Priority 3: Odolná energetická únia uplatňujúca výhľadovú politiku v oblasti zmeny klímy“ prijala EÚ jasný rámec do roku 2030 a aktívne pracuje na plnení dvoch príslušných cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

EÚ je najväčším svetovým dovozcom energie²³, zraniteľná krízami v zásobovaní. Z toho vyplýva dôležitosť energetickej bezpečnosti, integrácie trhov, energetickej efektívnosti a využívania domácich zdrojov energie, najmä obnoviteľných zdrojov energie, na zníženie našej závislosti od vonkajších dodávateľov, pričom prebieha dekarbonizácia hospodárstva a podporujú sa nové podnikateľské odvetvia. Európa si teraz potrebuje správne vybrať, keďže prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo bude ťažší vzhľadom na hospodárske, sociálne a environmentálne náklady spojené s existenciou fragmentovaných trhov s energiou. Cieľom **energetickej únie** je zabezpečiť cenovo dostupnú, bezpečnú a udržateľnú energiu pre podniky a domácnosti (**Cieľ 7**). Na dosiahnutie týchto cieľov podporuje energetická únia energetickú spoluprácu a integráciu. Kľúčovým bodom tejto stratégie EÚ sú najmä obnoviteľné zdroje energie a energetická efektívnosť, ktoré zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu v boji proti zmene klímy a zároveň zvyšujú energetickú bezpečnosť a posilňujú priemyselné a technologické vedenie EÚ.

Parížska dohoda 2015 je historicky významný míľnik v celosvetovom boji proti **zmene klímy (Cieľ 13)**, úspech pre svet a potvrdenie cesty EÚ k nízkouhlíkovému a voči zmenám klímy odolnému hospodárstvu. EÚ si stanovila ambiciózny cieľ znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov v celom domácom hospodárstve aspoň o 40 %. Tento cieľ vychádza z celosvetových prognóz, ktoré sú v súlade so strednodobým cieľom parížskej dohody. EÚ bude aj naďalej udávať smer svojím príkladom a regulačnou politikou zameranou na zníženie emisií, posilnením adaptácie na zmenu klímy a riadením rizika katastrof, ako aj podporou faktorov, ktoré urýchlia verejné a súkromné investície do inovácií a modernizácie vo všetkých kľúčových odvetviach. Stratégia pre nízkoemisnú mobilitu prispieva k dosiahnutiu konkurencieschopného dopravného systému efektívne využívajúceho zdroje. V oblasti leteckej a lodnej dopravy zohrávala EÚ vedúcu úlohu v globálnych dohodách dosiahnutých v tomto roku na riešenie problému emisií. Rokuje sa o návrhoch na urýchlenie prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých odvetviach hospodárstva EÚ²⁴.

V rámci „Priority 4: Hlbší a spravodlivejší vnútorný trh so silnejšou priemyselnou základňou“, najmä únia kapitálových trhov, realizácia nového a na budúcnosť

²³ Eurostat a Medzinárodná agentúra pre energiu.

²⁴ COM(2015) 337, COM(2016) 482 a COM(2016) 479.

orientovaného prístupu, ktorý je spojený s viacerými cieľmi trvalo udržateľného rozvoja a zameraný na zabezpečenie udržateľného financovania.

Udržateľné financovanie (Ciele 8, 9, 13, 14 a 15) patrí k prioritám skupiny G20 a v Európe ministri financií, regulačné orgány a priemyselné odvetvia aktívne hľadajú cesty, ako v tejto oblasti postupovať. Z hľadiska cieľov udržateľného rozvoja, Parížskej dohody a prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, ktoré je odolné proti zmene klímy, viac obehové a ktoré efektívnejšie využíva zdroje chce EÚ, aby súčasný finančný systém bol lepšie zosúladený s jej politikami s cieľom podporiť udržateľný rast a investície. V tejto súvislosti **únia kapitálových trhov** stanovuje konkrétne iniciatívy, napríklad zelené dlhopisy, podporu dlhodobých investícií alebo prudenciálne aspekty súvisiace s reguláciou bánk. Okrem toho je zavedený systém na zabezpečenie väčšej transparentnosti pre investorov pri zverejňovaní nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti vrátane environmentálnych, sociálnych a zamestnaneckých záležitostí, dodržiavania ľudských práv a boja proti korupcii a úplatkárstvu a iných záležitosti. Definovanie ucelenej stratégie EÚ pre udržateľné financovanie pomôže identifikovať spôsoby, ako môže reforma finančnej politiky EÚ umožniť a podnietiť tok (verejného a súkromného) kapitálu smerom k udržateľným investíciám, ďalej pomôže stanoviť súvisiace priority a postupnosť opatrení.

Ako prvý krok Komisia zriadi skupinu odborníkov na vysokej úrovni, ktorá bude poskytovať poradenstvo pri vypracúvaní zastrešujúcej a komplexnej stratégie EÚ pre udržateľné financovanie, pričom osobitná pozornosť sa bude venovať výzvam, ktoré pre finančný systém predstavujú klimatické a environmentálne riziká, a potrebe využitia finančných trhov v rámci reakcie na tieto výzvy. Expertná skupina bude takisto diskutovať o tom, ako môžu byť príslušné odporúčania rozšírené na iné rozmery trvalej udržateľnosti. To by malo EÚ umožniť udržať si vedúce medzinárodné postavenie, pokiaľ ide o rozvoj udržateľných trhov. Komisia nadviaže na túto prácu v rámci preskúmania v polovici trvania únie kapitálových trhov v roku 2017.

V rámci „Priority 5: Hlbšia a spravodlivejšia hospodárska a menová únia“ pomáha, najmä európsky pilier sociálnych práv a opatrenia v oblasti sociálnej zodpovednosti riešiť výzvy spojené so zamestnaním v 21. storočí v zmysle cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

V kontexte rýchlych zmien v hospodárstve, na trhu práce, v sociálnej oblasti, demografickej skladbe a v oblasti technológií je otázka inkluzívneho a trvalo udržateľného rastu, zamestnanosti a dôstojnej práce (**Cieľ 8**) pre Európu aktuálnejšia než kedykoľvek predtým. V nadväznosti na krízu je cieľom **európskeho piliera sociálnych práv** je umiestniť sociálnu spravodlivosť do centra politik EÚ. Súbor hlavných zásad vykonávania politik v oblasti zamestnanosti a v sociálnej oblasti pomôže zohľadňovať lepšie nové hospodárske, sociálne a demografické trendy. Zdravie je jedným z prvkov, ktorý zohráva úlohu pri podpore ľudského kapitálu z hľadiska produktivity a účasti na trhu práce. Ako spôsob podpory lepšej sociálnej konvergenencie a konvergenencie trhov práce, a to najmä v rámci eurozóny, prispeje pilier k dosiahnutiu **Cieľov 1, 3 a 10**.

Okrem toho opatrenia EÚ týkajúce sa **sociálnej zodpovednosti podnikov a zodpovedného správania podnikov** povzbudzujú súkromný sektor, aby prispieval k dosahovaniu sociálnych a environmentálnych cieľov, a tým podporoval spravodlivý a udržateľný rast a ochranu sociálnych práv (**Cieľ 8**). V celosvetových dodávateľských reťazcoch politiky EÚ prispievajú k udržateľnejším postupom v lesnom hospodárstve, k lepším pracovným a životným podmienkam v textilnom odvetví a v odvetví recyklácie lodí, v boji proti nezákonnému rybolovu a obchodu s ohrozenými druhmi a nerastmi z konfliktných oblastí. Komisia

zintenzívni svoju prácu v oblasti zodpovedného správania podnikov so zameraním na konkrétne opatrenia s cieľom reagovať na súčasné a budúce sociálne, environmentálne výzvy a výzvy v oblasti riadenia, pričom by sa malo vychádzať z hlavných zásad a politického prístupu stanoveného v stratégii Komisie o sociálnej zodpovednosti podnikov EÚ z roku 2011.

„Priorita 7: Oblasť spravodlivosti a základných práv založených na vzájomnej dôvere“ zahŕňa nepretržité politické úsilie týkajúce sa cieľov trvalo udržateľného rozvoja, spravodlivosti a rodovej rovnosti.

Účinné **systemy súdnictva** zohrávajú kľúčovú úlohu pri dodržiavaní zásad právneho štátu a základných hodnôt Únie (**Cieľ 16**). Sú tiež nevyhnutným predpokladom pre investície a vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia. V kontexte európskeho semestra, ročného cyklu koordinácie hospodárskych politík EÚ, vyzýva EÚ členské štáty, aby zlepšili účinnosť vnútroštátnych systémov súdnictva.

Rodová rovnosť (Cieľ 5) je už od roku 1957 jednou zo základných hodnôt Európskej únie a odvíja sa od zásady rovnakej odmeny za rovnakú prácu zakotvenej v Rímskej zmluve. Dnes sú aj naďalej potrebné aktívne politiky na lepšie využitie talentu žien a zvýšenie účasti žien na trhu práce, zvýšenie ich ekonomickej nezávislosti, platov a dôchodkov, posilnenie rovnosti na vedúcich pozíciách, v boji proti násiliu založenému na rodovej príslušnosti, ako aj na podporu väčšej rodovej rovnosti v rámci vonkajších činností EÚ. V posledných rokoch bol zaznamenaný pokrok – napríklad historicky najvyššia miera zamestnanosti žien (65,3 % v druhom štvrtroku 2016) v porovnaní s 62,8 % v roku 2008²⁵, hoci rozdiel v zamestnanosti žien a mužov pretrváva. Od roku 2003 do roku 2016 podiel žien v predstavenstvách najväčších kótovaných spoločností v EÚ vzrástol z 8,5 % na 23 %²⁶. Otázky súvisiace s rozdielmi v platoch a dôchodkoch žien a mužov sú aj naďalej veľmi zásadné: nič nenaznačuje tomu, že by sa tento rozdiel zmenšoval. Aj napriek tomu, že ženy využívajú prínos vzdelávania, v roku 2014 bol ich plat za hodinu práce stále o 16,7 % nižší ako plat mužov a ich dôchodok je o 40 % nižší ako priemerný dôchodok mužov²⁷. V rámci „Strategického záväzku pre rodovú rovnosť na roky 2016 – 2019“ je Komisia odhodlaná naďalej sa usilovať o rodovú rovnosť v prioritných oblastiach a v roku 2017 predloží iniciatívu na podporu lepšej vyváženosti pracovného a súkromného života pre mužov a ženy.

V kontexte utečeneckej krízy práca na tému „Priority 8: Smerom k novej politike v oblasti migrácie“ podporuje pokrok v súvislosti s niekoľkými cieľmi trvalo udržateľného rozvoja.

Svet zaznamenáva najväčší počet utečencov od konca druhej svetovej vojny – viac než 65 miliónov ľudí na celom svete bolo prinútených k vysídleniu²⁸. V tejto súvislosti je potrebná nová a komplexná migračná politika, ktorá podporí regulárne spôsoby migrácie a zabráni neregulárnym migračným tokom, a tým pomôže pri záchrane životov, ochrane ľudskej dôstojnosti a prispeje k podpore rastu a zníži nerovnosť (**napr. Ciele 1 a 10**). Riadenie migračných tokov je spoločnou zodpovednosťou, nielen v rámci členských štátov EÚ, ale aj pre

²⁵ Eurostat.

²⁶ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/business-finance/supervisory-board-board-directors/index_en.htm

²⁷ Eurostat.

²⁸ Úrad vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR), „Celosvetové trendy: nútené vysídľovanie obyvateľstva v roku 2015“ (2015).

krajiny tranzitu a pôvodu migrantov, ktoré nie sú členmi EÚ. Európska migračná agenda²⁹ a jej následné opatrenia vrátane nového partnerstva s tretími krajinami³⁰ poskytujú komplexný prístup založený na dodržiavaní základných práv, dôvere, solidarite a vzájomnej zodpovednosti.

2.3. Európska únia ako celosvetový partner odhodlaný podporovať program 2030

Vízia programu 2030 je úplne v súlade s cieľmi **vonkajšej činnosti EÚ** vrátane dosiahnutia udržateľného rozvoja³¹. Globálna stratégia v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky Európskej únie³² stanovuje strategické smerovanie vonkajšej činnosti EÚ a uvádza jasné odkazy na program 2030. Zdôrazňuje význam komplexného prístupu v rámci vonkajších činností EÚ a potrebu integrovaného prístupu EÚ na posilnenie vplyvu EÚ pri riešení kríz a predchádzaní násilným konfliktom a krízam, ako aj význam zlepšenia súdržnosti medzi EÚ a jej členskými štátmi. Ciele trvalo udržateľného rozvoja budú prierezovo súčasťou všetkých krokov podnikaných pri napredovaní v uplatňovaní globálnej stratégie.³³ Globálna stratégia zdôrazňuje, že existuje priama súvislosť medzi našou bezpečnosťou a prosperitou v regiónoch v našom okolí vrátane prístupujúcich a susedných krajín EÚ. Pri realizácii cieľov trvalo udržateľného rozvoja je posilnenie odolnosti štátov a spoločností na všetkých úrovniach jedným zo spôsobov podpory stability a trvalo udržateľného rozvoja na celom svete, čo zároveň prispieva k zvyšovaniu bezpečnosti a prosperity Európy.

Politika rozširovania EÚ bude naďalej zameriavať svoje úsilie na oblasť právneho štátu vrátane bezpečnosti, základných práv, demokratických inštitúcií a reformy verejnej správy, ako aj na hospodársky rozvoj a konkurencieschopnosť. Tieto základné predpoklady na splnenie kodanských a madridských kritérií členstva v EÚ sú v plnom súlade so zásadami programu 2030.

Revidovaná **európska susedská politika** (2015) zaviedla diferencované partnerstvá so susednými krajinami – hlavným cieľom bola stabilizácia. Poskytuje Únii potrebné nástroje, ktoré jej umožňujú, aby sa mohla s kľúčovými otázkami, akými sú bezpečnosť, zvyšovanie odolnosti, dobrá správa vecí verejných, demokracia a ľudské práva, hospodársky rozvoj, konektivita, energetika, migrácia a mobilita, obrátiť na partnerské krajiny, a tým podporiť trvalo udržateľný rozvoj.

Činnosť EÚ má osobitnú úlohu pri podpore **prevencie, riadenia a riešenia kríz** na celom svete, so svojimi misiami v súvislosti so spoločnou bezpečnostnou a obrannou politikou, akou aj formou významného finančného príspevku k mierovému nástroju pre Afriku a nedávnym návrhom na podporu budovania kapacít pre bezpečnosť a rozvoj v rámci nového strategického rámca reformy sektora bezpečnosti³⁴. EÚ bude podporovať rozsiahlejšiu koncepciu bezpečnosti, ktorá zahŕňa inkluzívne a zodpovedné inštitúcie na všetkých úrovniach.

EÚ presadzuje prístup k rozvojovej spolupráci **založený na právach**, ktorého uplatňovanie je nevyhnutné pri dosahovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Tento prístup zahŕňa všetky ľudské práva a presadzuje inklúziu a účasť, nediskrimináciu, rovnosť a spravodlivosť,

²⁹ COM(2015) 240.

³⁰ COM(2016) 385.

³¹ Pozri článok 21 ods. 2 písm. d) Zmluvy o Európskej únii.

³² Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie „Spoločná vízia, spoločné postupy: Silnejšia Európa“, jún 2016.

³³ Závery Rady o nadviazaní na Globálnu stratégiu pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie (bod 5), 17. október 2016.

³⁴ JOIN(2016) 31 final.

transparentnosť a zodpovednosť. Rodová rovnosť je stredobodom hodnôt EÚ a je zakotvená v jej právnom a politickom rámci. EÚ bude presadzovať práva žien, rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien a dievčat ako prioritu vo všetkých oblastiach vonkajšej činnosti.

Rozvojová politika EÚ zohráva hlavnú úlohu pri vykonávaní programu 2030. Ako najväčší svetový aktér v oblasti rozvoja, EÚ a jej členské štáty majú značný vplyv na dosahovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja na celom svete. Komisia preto predkladá Rade spolu s týmto oznámením návrh **nového európskeho konsenzu o rozvoji**³⁵, v ktorom sa odzrkadľuje holistický prístup programu 2030. Návrh nového konsenzu má za úlohu dosiahnuť primárny cieľ odstránenia chudoby prostredníctvom systematického začleňovania sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozmeru a posilnenia spojitostí medzi rozvojom a bezpečnosťou, humanitárnymi otázkami a otázkami týkajúcimi sa migrácie.

Návrh nového európskeho konsenzu tiež predstavuje zmenu paradigmy, pokiaľ ide o spôsob vykonávania. Ide nad rámec tradičného zamerania na medzinárodnú rozvojovú pomoc s cieľom zmobilizovať podstatne väčšie finančné prostriedky potrebné na plnenie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, pričom pomoc kombinuje s národnými zdrojmi a mobilizuje súkromné investície. Takisto zdôrazňuje úlohu dobrých národných a medzinárodných politík vrátane politiky súdržnosti. Nedávno navrhnutý **európsky plán pre vonkajšie investície**³⁶, založený na pozitívnych skúsenostiach s investičným plánom pre Európu, je dobrým príkladom tohto nového prístupu k prostriedkom vykonávania.

V návrhu nového Európskeho konsenzu o rozvoji Komisia navrhuje nový spôsob spolupráce s partnerskými krajinami a spolu s členskými štátmi – od spoločného plánovania k spoločným opatreniam – aby sa zabezpečila väčšia súdržnosť, komplementárnosť a účinnosť. Je takisto jasné, že je potrebné podporiť diferencovanejšie **partnerstvá** v súlade so smerovaním našich partnerov a ich potrebami v oblasti vývoja so zameraním na najchudobnejších a najzraniteľnejších a zároveň uznať význam vyspelejších rozvojových krajín pre dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Oznámenie o budúcnosti vzťahov so skupinou afrických, karibských a tichomorských štátov týkajúce sa **rámca po skončení platnosti Dohody z Cotonou**³⁷, ktoré bolo prijaté spolu s týmto oznámením, je kľúčovým príkladom tohto prístupu individualizovaných partnerstiev.

Humanitárna pomoc EÚ zohráva dôležitú úlohu pri poskytovaní pomoci na záchranu životov a prispieva k znižovaniu zraniteľnosti a ochrane ľudskej dôstojnosti. Koncentrácia extrémnej a trvalej chudoby v nestabilných štátoch sa často spája s opakujúcimi sa cyklami prírodných katastrof a ničivých konfliktov, ktoré vyúsťujú do ešte kritickejších humanitárnych situácií, ktoré následne ohrozujú už dosiahnuté pozitívne výsledky v oblasti rozvoja a negatívne ovplyvňujú stabilitu celých regiónov a spoločností. EÚ je na čele úsilia o zvyšovanie odolnosti najzraniteľnejších komunít. Stanovuje spôsoby účinnejšej spolupráce, ktoré spájajú humanitárnu pomoc, dlhodobú rozvojovú spoluprácu a pretrvávajúcu politickú angažovanosť, čím sa prispeje k odstráneniu chudoby.

Obchodná politika EÚ, ako sa uvádza v oznámení „Obchod pre všetkých“, plne podporuje trvalo udržateľný rozvoj na celom svete, najmä svojím zameraním na spojitosť medzi obchodom a rozvojom. Obchodné zmluvy, ako napríklad dohody o hospodárskom partnerstve, a obchodné režimy, ako napríklad Všetko okrem zbraní (EBA), a rozšírený

³⁵ COM(2016) 740.

³⁶ COM(2016) 581 final.

³⁷ JOIN(2016) 52.

všeobecný systém preferencií (VSP +) dôrazne podporujú trvalo udržateľný rozvoj prostredníctvom prepojenia obchodu s rozvojom a dobrou správou vecí verejných.

Vplyv EÚ mimo jej hraníc sa neobmedzuje na jej program vonkajších činností. Mnohé politiky EÚ s národným rozmerom prispievajú k plneniu cieľov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja na celom svete Preto má **dosiahnutie súladu všetkých politík EÚ** zásadný význam pre dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Súdržnosť politík v záujme rozvoja je dôležitým prvkom reakcie EÚ na výzvy trvalo udržateľného rozvoja zakotvené v európskych zmluvách. Konkrétne projekty, ako sú energetické prepojenia v Afrike a s Európou cez Stredozemné more, ako aj prebiehajúca činnosť EÚ smerom k udržateľným celosvetovým dodávateľským reťazcom, ako napríklad v prípade dreva a odevov, sú dôkazom pridanej hodnoty uplatňovania jednotného prístupu.

3. AKO BUDE EÚ POKRAČOVAŤ V UPLATŇOVANÍ PROGRAMU 2030

3.1. Správa vecí verejných

Trvalo udržateľný rozvoj si vyžaduje holistický a medziodvetvový prístup pre politiky, aby sa zabezpečilo spoločné riešenie hospodárskych, sociálnych a environmentálnych výziev. Z toho vyplýva, že trvalo udržateľný rozvoj je teda otázkou dobrej správy vecí verejných a vyžaduje si správne nástroje na zabezpečenie súladu politík v jednotlivých tematických oblastiach, ako aj medzi vonkajšou činnosťou EÚ a jej ostatnými politikami.

Nová štruktúra tejto Komisie s podpredsedami a projektovo orientovaným prístupom je dôležitým nástrojom, ktorý uľahčuje tento spôsob práce. Projektové tímy, ktoré združujú rozličné hľadiská sektorovej politiky, sa usilujú zabezpečiť, aby úsilie vynaložené v jednej oblasti politiky posilnilo iniciatívy v iných oblastiach, čím sa vytvára viac prepojený a vzájomne sa posilňujúci program. Okrem toho nová funkcia prvého podpredsedu zahŕňa horizontálnu zodpovednosť za trvalo udržateľný rozvoj. S cieľom zabezpečiť súdržnosť politík bude prvý podpredseda zohrávať koordinačnú úlohu v napredovaní práce Komisie pri aktívnom vykonávaní programu 2030.

Používanie **nástrojov lepšej regulácie** Komisie je ďalší spôsob, ako zabezpečiť ďalšiu integráciu trvalo udržateľného rozvoja do európskych politík. Všetky posúdenia vplyvu Komisie musia zhodnotiť environmentálne, sociálne a hospodárske vplyvy tak, aby bola udržateľnosť náležite posúdená a zohľadnená. Aj v hodnoteniach ex post sa musia veľmi integrovaným prístupom analyzovať všetky tri rozmery. Posilnené usmernenia pre posudzovanie vplyvu a lepšie postupy potvrdzujúce tento integrujúci prístup, boli kľúčovým prvkom balíka opatrení lepšej právnej regulácie prijatého v roku 2015. Účasť zainteresovaných strán a verejné konzultácie sú ďalšou zložkou nástrojov lepšej právnej regulácie na dosiahnutie požiadavky inkluzívnosti, ktorá je stredobodom programu 2030.

Európsky semester, ako rámec EÚ pre správu hospodárskych záležitostí, kladie silný dôraz na zamestnanosť a výsledky v sociálnej oblasti, a tým podporuje trvalejšie udržateľný hospodársky a sociálny model v Európskej únii.

3.2. Financovanie

Rozpočet EÚ, ktorý predstavuje približne 1 % hrubého národného dôchodku (HND) EÚ, je investičný rozpočet, ktorý dopĺňa vnútroštátne rozpočty a široký súbor politik a legislatívnych nástrojov EÚ na riešenie problémov, tak na európskej, ako aj na medzinárodnej úrovni. Komisia už do veľkej miery začlenila do rozpočtu EÚ a výdavkových programov hospodárske, sociálne a environmentálne rozmery, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou trvalo udržateľného rozvoja. Výkonnostný rámec výdavkových programov EÚ na roky 2014 – 2020 už obsahuje dôležité prvky týkajúce sa podávania správ o týchto troch rozmeroch.

Iniciatíva rozpočet EÚ zameraný na výsledky (BFOR)³⁸ má takisto zabezpečiť, aby každé euro z peňazí európskych daňových poplatníkov čo najviac prispelo k zlepšeniu našej budúcnosti. Presun od merania výdavkov k meraniu výsledkov, od zabezpečovania riadneho dodržiavania pravidiel k snahe aj o dosiahnutie maximálneho výkonu, zabezpečuje, aby zdroje boli pridelené dostatočne flexibilne na to, aby riešili naliehavé potreby a zameriavali sa na priority.

Investičný plán pre Európu odkazuje konkrétne na ciele udržateľného rozvoja a podporuje súdržnosť s rozpočtom EÚ. Rôzne politiky, ako sú **európske štrukturálne a investičné fondy** a nástroje, ako je **Nástroj na prepájanie Európy**, sú zapojené spolu s prostriedkami **Európskej investičnej banky** do podpory cieľov udržateľnosti, ako sú napríklad energetická efektívnosť a ekologická doprava, a to prostredníctvom využívania inovatívnych finančných nástrojov, ktoré pomáhajú dosiahnuť potrebný rozsah požadovaných investícií. Existuje aj politická vôľa venovať aspoň 20 % rozpočtu EÚ na opatrenia v oblasti klímy. Iniciatíva **Horizont 2020** by mala okrem toho prispieť aspoň 60 % svojho rozpočtu na trvalo udržateľný rozvoj a 35 % na opatrenia v oblasti klímy. Ako súčasť globálneho partnerstva s cieľom realizovať ciele trvalo udržateľného rozvoja (**Cieľ 17**) sa EÚ ako celok zaviazala poskytovať 0,7 % HND ako **oficiálnu rozvojovú pomoc** (ODA) v časovom rámci trvania programu 2030. Bude tiež celkove poskytovať 0,15 % HND ako oficiálnu rozvojovú pomoc pre najmenej rozvinuté krajiny v krátkodobom horizonte a dosiahne úroveň 0,20 % v časovom rámci trvania programu 2030.

S výhľadom na viacročný finančný rámec v období po roku 2020 Komisia preskúma, ako môžu rozpočty EÚ a budúce finančné programy aj naďalej čo najlepšie prispievať k plneniu programu 2030 a podporovať členské štáty v ich úsilí.

3.3. Meranie pokroku na vnútroštátnej úrovni, na úrovni OSN na regionálnej, európskej a celosvetovej úrovni

Sledovanie pokroku systematickým a prehľadným spôsobom je veľmi dôležité. Program 2030 umožňuje sledovanie pokroku a posudzovanie na vnútroštátnej, regionálnej a globálnej úrovni. EÚ v koordinácii s jej členskými štátmi, je odhodlaná zohrávať aktívnu úlohu na všetkých úrovniach, aby maximalizovala pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov trvalo udržateľného rozvoja a aby sa zabezpečila zodpovednosť voči občanom a to, aby nebol nikto z tejto iniciatívy vynechaný.

Program obsahuje 17 cieľov a 169 s nimi súvisiacich cieľov, pri ktorých sa Štatistická komisia OSN v marci 2016 dohodla na rámci ukazovateľov, ktorý pozostáva z 230 ukazovateľov a má slúžiť ako praktické východisko pre monitorovanie na globálnej úrovni. Program 2030 takisto predpokladá monitorovanie na úrovni regiónov sveta určených podľa OSN. Pokiaľ ide

³⁸ http://ec.europa.eu/budget/budget4results/initiative/index_en.cfm

o monitorovanie v regióne Európskej hospodárskej komisie OSN (UNECE), pripravuje sa plán, podľa ktorého by mali krajiny UNECE postupovať pri vypracovávaní štatistík týkajúcich sa cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Na vnútroštátnej úrovni OSN žiada členské štáty, aby zaviedli systémy na meranie pokroku a podávanie správ o dosiahnutom pokroku.

Komisia k tomu prispeje monitorovaním, podávaním správ a skúmaním pokroku v dosahovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja v kontexte Európskej únie. Toto zahŕňa pravidelné podávanie správ o prínose EÚ k vykonávaniu programu 2030 v rámci politického fóra OSN na vysokej úrovni pre udržateľný rozvoj.

Prvý prehľad toho, ako na tom EÚ a jej členské štáty sú vzhľadom na ciele trvalo udržateľného rozvoja, je možné nájsť v publikácii vydanéj Eurostatom súčasne s týmto oznámením³⁹. Od roku 2017 bude Komisia vykonávať podrobnejšie, pravidelné monitorovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja v kontexte EÚ. Na tento účel vypracuje referenčný rámec ukazovateľov a bude čerpať zo širokej škály nepretržitého monitorovania a súvisiaceho hodnotenia v rámci Komisie, agentúr, Európskej služby pre vonkajšiu činnosť a členských štátov.

3.4. Spoločná zodpovednosť za vykonávanie a odmeňovanie excelentnosti

Ciele trvalo udržateľného rozvoja sú programom spolupráce na všetkých úrovniach verejnej správy a občianskej spoločnosti, ku ktorým sa zaviazali všetky členské štáty OSN. Vykonávanie sa musí realizovať prostredníctvom partnerstva so všetkými.

Toto oznámenie poskytuje rámec pre EÚ a jej členské štáty na vykonávanie programu 2030. V súlade so zásadou subsidiarity EÚ koná v oblastiach mimo svojich výhradných právomocí len vtedy, keď sa ciele dajú lepšie dosiahnuť na úrovni Únie než na úrovni jednotlivých členských štátov. Je preto nevyhnutná úzka spolupráca s členskými štátmi a mnohé otázky týkajúce sa trvalo udržateľného rozvoja budú musieť riešiť samotné členské štáty, ktoré sú v súčasnosti v procese stanovovania svojich vlastných národných rámcov zameraných na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja a na informovanie svojich občanov a OSN.

Mestá a miestne orgány zohrávajú osobitnú úlohu pri vykonávaní programu 2030, je im venovaný osobitný cieľ (*Cieľ 11*) a prostredníctvom programu 2030 aj iné ciele spojené s otázkami týkajúcimi sa miest. Mestá sú stredobodom dnešných hospodárskych, environmentálnych a sociálnych výziev. Viac ako 70 % občanov EÚ žije v mestských oblastiach, zatiaľ čo približne 85 % HDP Únie sa vytvára v mestách⁴⁰. Tieto mestské oblasti sú motorom európskeho hospodárstva a pôsobia ako katalyzátory inovatívnych udržateľných riešení, ktoré prispievajú k prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a vytváraniu odolnej spoločnosti. Existujú však aj miesta, kde je situácia týkajúca sa takých problémov, akými sú nezamestnanosť, segregácia, chudoba a znečistenie, obzvlášť kritická.

Mestská agenda EÚ prijatá v roku 2016 sa bude realizovať holistickým spôsobom spolu s miestnymi orgánmi a bude zahŕňať všetky rozmery trvalo udržateľného rozvoja, ktorý

³⁹ Eurostat, „Trvalo udržateľný rozvoj v Európskej únii – štatistický prehľad z hľadiska cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja (2016).

⁴⁰ Eurostat.

zároveň prispieva k vykonávaniu „novej mestskej agendy“ na celosvetovej úrovni⁴¹ Komisia bude zohrávať kľúčovú úlohu pri vykonávaní mestskej agendy pre EÚ zohľadňujúcej rozmanitosť miest, ich právomoci a ich interakcie s okolitým územím tým, že bude poskytovať odborné znalosti, vykonávať opatrenia a uľahčovať viacúrovňový proces riadenia.

Udržateľný rozvoj nebude dosiahnutý len politikami verejného sektora. Je to spoločný program občanov, občianskej spoločnosti, organizácií a podnikov. Čoraz viac spoločností prijalo ciele trvalo udržateľného rozvoja a zaviedlo do praxe sociálnu zodpovednosť podnikov, a to vo vlastnom záujme, ako aj v záujme európskeho hospodárstva a spoločnosti. Európske podniky sú schopné poskytnúť inovačné riešenia na výzvy zajtrajška a byť hybnou silou zmien v rámci EÚ a za jej hranicami. Udržateľnosť by mala byť zakotvená v celej spoločnosti ako zásada, ktorú má každý občan, podnik a aktér občianskej spoločnosti na mysli pri mnohých rozhodnutiach, ktoré prijíma každý deň.

Aby Komisia vytvorila dynamický priestor, ktorý by spájal rôzne zainteresované strany z verejnej aj súkromnej sféry, vytvorí platformu viacerých zainteresovaných strán, ktorá by prispievala k sledovaniu a výmene najlepších postupov týkajúcich sa plnenia cieľov trvalo udržateľného rozvoja vo všetkých sektoroch, na úrovni členských štátov a EÚ. Táto platforma by mohla slúžiť ako centrum pre partnerské učenie, kde sa zainteresované strany môžu zapájať do diskusií o činnostiach spojených s trvalou udržateľnosťou a informovať sa o prebiehajúcich úspešných iniciatívach. Každý rok sa bude udeľovať európska cena v oblasti trvalej udržateľnosti iniciatívam, ktoré prispievajú k potrebnej transformácii na realizáciu programu 2030 na celosvetovej úrovni.

4. ZÁVER

Európska únia ako projekt založený na základných hodnotách a spravodlivosti víta program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 z dielne OSN, ako jedinečnú príležitosť na lepšiu budúcnosť. Globálna vízia konať v záujme ľudstva, našej planéty a prosperity, ktorá je na pozadí cieľov trvalo udržateľného rozvoja, plne zodpovedá európskemu programu: udržateľnosť je európskou značkou. EÚ si je vedomá limitov našej planéty, nedostatku zdrojov, prehlbujúcich sa nerovností a dôležitosti trvalo udržateľného rastu pre zachovanie našich systémov sociálneho zabezpečenia, a preto chce dať nový impulz európskemu a svetovému hospodárstvu, aby sa zlepšil život ľudí a každý, a najmä mladšia generácia, mal zabezpečený spravodlivý podiel z prosperity.

Na zachovanie budúcnosti je potrebné prijímať správne politické rozhodnutia už dnes. Zmapovanie našich politík a *acquis* jasne ukázalo, že všetkých sedemnást' cieľov trvalo udržateľného rozvoja je už súčasťou činnosti Európskej únie. Okrem toho je mnoho cieľov trvalo udržateľného rozvoja základom najvyšších politických priorít Junckerovej Komisie. Ciele trvalo udržateľného rozvoja je možné na úrovni EÚ a jej členských štátov úspešne dosiahnuť iba vtedy, ak nové politiky budú už od začiatku brať do úvahy udržateľnosť a súdržnosť politík a ak sa budú existujúce politiky realizovať v spolupráci so všetkými zainteresovanými stranami a na všetkých úrovniach.

⁴¹ Prijatá v októbri 2016 zo strany OSN v Quite počas konferencie Habitat III, A/CONF.226/4.

Komisia sa plne zväzuje k plneniu programu 2030 prostredníctvom týchto kľúčových opatrení a prvkov riadenia:

- Komisia začlení ciele trvalo udržateľného rozvoja do politík a iniciatív EÚ, pričom trvalo udržateľný rozvoj sa stane hlavnou zásadou, ktorou sa budú riadiť všetky jej politiky. Súčasné i nové politiky by mali zohľadňovať tri piliere trvalo udržateľného rozvoja, t. j. sociálne, environmentálne a hospodárske otázky. Komisia v tejto súvislosti zabezpečí prostredníctvom svojich nástrojov lepšej regulácie, aby boli jej politiky udržateľné.
- Komisia bude od roku 2017 pravidelne predkladať správy o pokroku, ktorý EÚ dosiahla pri plnení programu 2030.
- V snahe podporiť trvalo udržateľný rozvoj vo svete bude EÚ pokračovať v spolupráci s externými partnermi, využívať všetky nástroje, ktoré má k dispozícii v rámci vonkajšej politiky, a podporovať najmä úsilie v rozvojových krajinách.
- Komisia sa zaväzuje realizovať program 2030 spolu s Radou a Európskym parlamentom ako spoluzákonodarcami a rozpočtovým orgánom EÚ, a v spolupráci s ďalšími európskymi inštitúciami, medzinárodnými organizáciami, organizáciami občianskej spoločnosti, občanmi a ďalšími zainteresovanými stranami.
- Komisia vytvorí platformu viacerých zainteresovaných strán, ktoré zohrávajú úlohu pri následnom monitorovaní a výmene osvedčených postupov pri uskutočňovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja v rôznych odvetviach, na úrovni členských štátov a EÚ.
- Komisia sa bude zaoberať ďalším rozpracovaním dlhodobejšej vízie na obdobie po roku 2020.

V súlade so záväzkami v rámci Organizácie Spojených národov sa členské štáty vyzývajú, aby vypracovali národné rámce zameraných na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, včas vykonávali súvisiace európske politiky, kontrolovali dosiahnutý pokrok.

Tabuľka: Ciele programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030⁴²

Ciele programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030

- Cieľ 1: Odstrániť chudobu vo všetkých podobách a všade
- Cieľ 2: Odstrániť hlad, dosiahnuť potravinovú bezpečnosť a lepšiu výživu a podporovať udržateľné poľnohospodárstvo
- Cieľ 3: Zabezpečiť zdravý život a podporovať blahobyt pre všetkých v každom veku
- Cieľ 4: Zabezpečiť inkluzívne a spravodlivé kvalitné vzdelávanie a podporovať možnosti celoživotného vzdelávania pre všetkých
- Cieľ 5: Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilňovať postavenie všetkých žien a dievčat
- Cieľ 6: Zabezpečiť dostupnosť vody, udržateľné hospodárenie s vodou a sanitáciu pre všetkých
- Cieľ 7: Zabezpečiť prístup k dostupnej, spoľahlivej, udržateľnej a modernej energii pre všetkých
- Cieľ 8: Podporovať stabilný, inkluzívny a udržateľný hospodársky rast, plnú a produktívnu zamestnanosť a dôstojnú prácu pre všetkých
- Cieľ 9: Vybudovať odolnú infraštruktúru, presadzovať inkluzívnu a udržateľnú industrializáciu a podporovať inovácie
- Cieľ 10: Zmenšiť rozdiely medzi krajinami a v rámci nich
- Cieľ 11: Dosiahnuť, aby boli mestá a ľudské sídla inkluzívne, bezpečné, pružné a udržateľné
- Cieľ 12: Zabezpečiť udržateľné modely spotreby a výroby
- Cieľ 13: Naliehavo prijať opatrenia na boj proti zmene klímy a jej vplyvom*
- Cieľ 14: Zachovať a udržateľne využívať oceány, moria a morské zdroje na účely trvalo udržateľného rozvoja
- Cieľ 15: Chrániť, obnoviť a presadzovať trvalo udržateľné využívanie suchozemských ekosystémov, udržateľne hospodáriť s lesmi, bojovať proti dezertifikácii a zastaviť a zvrátiť degradáciu pôdy a zastaviť stratu biodiverzity
- Cieľ 16: Podporovať mierumilovnú a inkluzívnu spoločnosť v záujme trvalo udržateľného rozvoja, zabezpečiť prístup k spravodlivosti pre všetkých a vytvoriť účinné, zodpovedné a inkluzívne inštitúcie na všetkých úrovniach
- Cieľ 17: Posilniť prostriedky vykonávania a oživiť globálne partnerstvo pre udržateľný rozvoj

* Uznáva sa, že Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy je hlavným medzinárodným a medzivládnyim fórom pre rokovania o celosvetovej reakcii na zmenu klímy.

⁴²

Rezolúcia BR OSN A/RES/70/1.